

kunne stilles op, men jeg er rede til at forhandle om dette som om alle andre Punkter.

Saa er der Spørgsmaalet om Kreditgivning til Statshusmændene. Der kan jeg ikke andet end henholde mig til mine Udtalelser ved Forelæggelsen. Man kan ikke udlaane af Statens Midler $\frac{9}{10}$ af en Ejendoms Værdi for at skaffe Hus og Hjem til de daarligst stillede af vore Medborgere og saa overlade til Trediemand at splitte og sprænge dette Hjem for alle Vinde, fordi Jordlodtageren ikke behersker sin Trang til at stifte Gæld og søge Kredit. Der er ingen, som mere end jeg og varmere end jeg kunde ønske, at det uheldige Forhold, som i visse Maader opstaar for de Folk, kunde neutraliseres. Men man kan ikke baade blæse og have Mel i Munden, man kan ikke have baade i Pose og i Sæk. Misforstaa ikke det Udtryk! Jeg haaber ikke, nogen vil misbruge det. Man kan ikke paa een Gang behæfte sin Ejendom med $\frac{9}{10}$ af dens Værdi overfor Staten, instituere det Forhold, Staten her instituerer, og saa sige, at de vedkommende kunne lade som ingenting, kunne indrette sig som de, der ingen Gæld have, og lade deres Ejendomme behæfte som de ere, staa aabne for Adgang til Udlæg, Indskriden med Udpantning o. s. v.

Det er disse kritiske Bemærkninger, jeg her har strejft, som jeg finder Anledning til at omtale i denne Omgang. Saa er der fremsat nogle mere almindelige Betragtninger. Foruden Spørgsmaalet om Ekspropriation har der været talt om offentlig Fæste. Men det har været i en saare taaget Almindelighed. Jeg har ikke faaet fat i, hvad det er for et Fæsteforhold, man vil have etableret, om det er kort Fæste eller livsvarigt Fæste med Adgang til at sælge og pantsætte. I det hele er der ikke kommet Antydninger af, hvordan man tænker sig dette Fæsteforhold etableret. Heller ikke er der fremsat nogen Paavisning af, hvordan Jordlodtagerne skulde vinde Fordel ved denne Besiddelsesform fremfor Ejeform, og der maatte dog noget frem i den Retning, for at vi kunde drøfte det med noget Udbytte. Derfor maa jeg paakalde en virkelig Paavisning af, hvorledes man tænker sig Fæsteforholdet ordnet, hvilke Ofre man mener Staten skal bringe til dette Fæsteforholds Ordning, og hvilke Fordele det skal give Jordlodtagerne fremfor den Form, der har været gældende ifølge de tidligere Love, og som foreslaas opretholdt. Jeg er ikke i Stand til at se, at det er muligt at

give Jordlodtagerne større Fordele ved Fæsteformen end under Ejendomsbesiddelsesformen, medmindre Staten samtidig skal bringe betydelige Ofre ud over det, den bringer under Ejendomsbesiddelsesformen.

Spørgsmaalet om Gennemførligheden af saavel dette Fæsteforhold — ogsaa under Hensyn til, at det er fremstillet i stor Almindelighed uden nærmere Paavisning af, hvad man egentlig her tænker paa og vil — som en Ekspropriationslovgivning, der skulde tage Sigte paa videregaaende Forholdsregler end fornødent efter denne Lov, forekommer mig rettere burde være Genstand for en Kommissions Overvejelse end for Overvejelse i Forbindelse med dette Lovforslag, der har et meget begrænset Sigte og efter sin Natur maa have det. Ville vi videre ud i Løsning af Jordspørgsmaalet end til denne Kreds af Mennesker, som vi hidtil have tænkt paa, nuvel, saa kunne vi søge at forberede det, men jeg tror, det vil være bedre at forberede det ved en særlig Kommission, maaske — jeg siger det paa eget An- og Tilsvaer — i Forbindelse med Undersøgelsen af Forholdet med Hensyn til Len og Stamhuse. Man bør hverken rejse Fæstespørgsmaalet eller Ekspropriationsspørgsmaalet i Forbindelse med denne Lov. Skulde der være Stemning for en saadan almindelig Kommission, der kan undersøge de Emner, der føre videre ud end til det, der skal fyldestgøres ved denne Lovrevision, kan alt saadant tages under Overvejelse i en ny Landbokommission. Jeg tror, at de Tanker, der saaledes dæmre i al Almindelighed, og som ogsaa ere komne til Udtryk, som vi have hørt under Gaarsdagens Forhandlinger, bør overvejes under en videre Synsvinkel end den, her naturligt er givet.

Til det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Poul Christensen), der talte meget nedsættende om det foreliggende Forslag, vil jeg gerne gøre en personlig Bemærkning. Han afbrød sin Tale for at sige, at jeg lo ad hans Udtalelser. Dette er imidlertid ganske og aldeles urigtigt. Jeg lo ikke ad ham. Det ærede Medlem talte i Gaar som sædvanlig — det er der ikke noget at sige til, det er det ærede Medlems Vane — i en vis Præketone og gjorde maaske Regning paa, at jeg skulde sidde med Ansigtet lagt i de andægtige Folder, som svarede til hans Præketone. Han har da været saa venlig at kaste et Blik herhen og set, at jeg ikke tog mig saa angerbetynget ud, som han maaske